

ΟΜΙΛΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΓΙΑΝΝΗ ΣΓΟΥΡΟΥ –
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΕΠΙΤΡΟΠΟ ΓΙΟΧΑΝΕΣ ΧΑΝ (19.10.2012)

«Δεν θα ήθελα να είμαι δυσάρεστος κ. Χαν, όμως η ζοφερή πραγματικότητα με υποχρεώνει να είμαι. Ενώ σε ολόκληρη την Ευρώπη ισχυροποιείται διαρκώς η τοπική αυτοδιοίκηση εδώ συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Από την εφαρμογή του «Καλλικράτη» έως σήμερα σημειώνεται οπισθοχώρηση και όχι πρόοδος στην κατεύθυνση ισχυροποίησης του νέου θεσμού της αιρετής Περιφέρειας.

Θα αναφερθώ και παρακάτω στη χάραξη της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας, γεγονός όμως είναι η έλλειψη θεσμικής αυτονομίας και ευελιξίας των ελληνικών Περιφερειών σε θέματα σχεδιασμού και εφαρμογής αναπτυξιακών πολιτικών. Εμφανίζεται λοιπόν αδυναμία χάραξης πολιτικής για την Ανταγωνιστικότητα από τις Περιφέρειες. Σχεδόν τα πάντα αποφασίζονται στην κεντρική κυβέρνηση και οι Περιφέρειες υποβαθμίζονται σε ρόλο στατιστικού καταγραφέα αρχικά, και στη συνέχεια «εφαρμοστικού οργάνου» των αναπτυξιακών πολιτικών και εργαλείων.

Και ακόμη χειρότερα. Έργα που είναι στην ευθύνη της Περιφέρειας γίνεται προσπάθεια να χειραγωγηθούν από την κεντρική διοίκηση. Θα σας αναφέρω ένα παράδειγμα. Μια δράση, με κονδύλια των ΕΣΠΑ, εκτός από το να θέλει την σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου υπουργείου, απαιτείται - σύμφωνα με εγκύκλιο του ίδιου του υπουργείου που ερμηνεύει αυθαίρετα τον σχετικό νόμο - να υπάρχει η πρότερη εγκρισή του για κάθε επί μέρους ενέργεια. Έτσι δεν πάμε πουθενά

Αυτό συμβαίνει σε μεγάλο βαθμό και στο σχεδιασμό της νέας προγραμματικής περιόδου. Υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση εξουσιών και αρμοδιοτήτων σε κεντρικό επίπεδο σε ότι αφορά στο σχεδιασμό και την αρχιτεκτονική των Προγραμμάτων της νέας περιόδου. Έτσι οι Περιφέρειες γίνονται αποδέκτες προειλημμένων αποφάσεων και υποβιβάζονται σε απλούς «εφαρμοστές».

Η διαμόρφωση ενός αναπτυξιακού μοντέλου για την Περιφέρεια Αττικής με ορόσημο το 2020, έτος που σηματοδοτεί και την ολοκλήρωση των δημοσιονομικών και διαρθρωτικών παρεμβάσεων στην Ελλάδα, συνδέεται με την αξιοποίηση των ευρύτερων διαρθρωτικών και διοικητικών μεταβολών στη Χώρα, με επίκεντρο την κατάκτηση ενός ανώτερου και βιώσιμου επιπέδου ανταγωνιστικότητας.

Ο περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός με ορόσημο το 2020 πρέπει να λάβει υπόψη του τις διεθνείς υποχρεώσεις της Χώρας, το ευνοϊκό περιβάλλον που όλοι προσδοκούμε να δημιουργηθεί από τις διαρθρωτικές αλλαγές και τη δημιουργία και αξιοποίηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας Αττικής.

Η Περιφέρεια Αττικής διαμορφώνει το 40% - 50% του ΑΕΠ της Χώρας. Η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (ΑΠΑ) του πρωτογενή τομέα στην Αττική κινείται στα χαμηλά εθνικά όρια του 4,5% περίπου, αλλά διακρίνεται από δυναμισμό αγροτικών προϊόντων. Η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας κινείται στο 33,0%, πολύ υψηλότερα του εθνικού μέσου όρου. Αντίστοιχα, το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας αντιστοιχεί στο 37,3% του συνολικού της χώρας, και η ανεργία στην Αττική τον Ιούλιο 2012 ανέρχεται σε 25,1% (από 6,8% το Δ' Τρίμηνο 2008).

Στην Αττική συγκεντρώνεται αριθμητικά το 35% των ΜΜΕ της χώρας, οι οποίες επιτυγχάνουν αντίστοιχα το 67% του κύκλου εργασιών σε εθνικό επίπεδο

Στην περίοδο 21041-2020 πρέπει να δοθεί έμφαση στις εξής στρατηγικές:

- 1) Επέκταση της νέας Πολιτικής της Συνοχής στις «περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες»
- 2) Έμφαση στην Στρατηγική «Ευρώπη 2020»
- 3) Διευκόλυνση για την Διασύνδεση της Ευρώπης» (CEF), με κοινές μείζονες ευρωπαϊκές υποδομές.
- 4) Νέα Κοινοτική Γεωργική Πολιτική
- 5) Εδαφική συνοχή (με έμφαση στα αστικά κέντρα)

(δεν είναι τυχαία άλλωστε η μετονομασία της Γενικής Διεύθυνσης που προΐσταται ο κ. Χαηη σε Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής και αστικής Ανάπτυξης).

6) Περιφερειακές στρατηγικές «έξυπνης» εξειδίκευσης (Regional Smart Specialisation Strategies)

7) Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού και διασφάλιση Κοινωνικής Συνοχής

8) Διαρθρωτικές Προσαρμογές και Οργανωτικές αλλαγές στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση

9) Επικαιροποιημένο «Μνημόνιο Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής» (9-2-2012)

10) Πρωτόκολλο Συνεργασίας ΥΠΕΣ – ΕΝΠΕ – ΚΕΔΕ – ΤFGR – Ο.Δ.Γ. για τον εκσυγχρονισμό της Αυτοδιοίκησης και Οδικός Χάρτης (Road Map for Reforms in Greek local government (regions and municipalities)

Το όραμα του 1ου Επιχειρησιακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας για την Αττική, ο οποίος ολοκληρώθηκε πρόσφατα εστιάζει στην «..ανάδειξη του ρόλου της Περιφέρειας Αττικής ως Ευρωπαϊκής Μητρόπολης στο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου, μέσω της συγκρότησης και λειτουργίας της ως ισχυρού αυτοδιοικητικού οργανισμού με ενισχυμένο ρόλο σε όλους τους τομείς αρμοδιοτήτων της, μέσω της προσέλκυσης επενδυτικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και της προσφοράς ουσιαστικού και ποιοτικού έργου προς όφελος όλων των πολιτών της».

Το νέο «αναπτυξιακό πρότυπο» για την Αττική 2020 συνοψίζεται στα εξής:

1) Την Ολοκλήρωση βασικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών υποδομών Η βούληση της Περιφέρειας για την ολοκλήρωση των βασικών περιβαλλοντικών υποδομών τη νέα περίοδο είναι δεδομένη. Θέλω όμως εδώ να αναφερθώ στα μεγάλα έργα που προβλεπόταν η κατασκευή τους στο ΕΣΠΑ , το οποίο εμφανιζόταν (και πιθανότατα είναι) ως η τελευταία ευκαιρία της Αττικής για την κατασκευή μεγάλων υποδομών.

Τα έργα επεξεργασίας των στερεών αποβλήτων βρίσκονταν σε τέλμα. Με σκληρή προσπάθεια τους τελευταίους μήνες έχουμε ξεμπλοκάρει διάφορα ζητήματα και ήδη ο φάκελος των εργοστασίων έχει υποβληθεί στην Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, μετά την ομόφωνη απόφαση του ΕΣΔΝΑ τον Αύγουστο. Τα χρονικά όρια που απομένουν είναι ασφυκτικά , αλλά θα κάνουμε προσπάθεια για την ολοκλήρωση των έργων μέσα στους προβλεπόμενους χρόνους.

Τα έργα των υγρών αποβλήτων στην Ανατολική Αττική, εμφανίζουν διάφορους βαθμούς προόδου. Από θετική εικόνα στα έργα του Κορωπίου – Παιανίας και του Μαρκόπουλου, σε ελπιδοφόρες προοπτικές για το έργο της Νέας Μάκρης, έως πλήρες αδιέξοδο στα έργα Σπάτων- Αρτέμιδας – Ραφήνας.

Μία σειρά έργων μεταφορικών υποδομών που είχαν σχεδιαστεί σε κεντρικό κυβερνητικό επίπεδο και είχαν περιληφθεί στο ΠΕΠ Αττικής, είτε καθυστερούν υπερβολικά στο να αρχίσουν είτε έχουν ματαιωθεί οριστικά, με αποτέλεσμα να δημιουργείται μεγάλη τρύπα και στο Πρόγραμμα αλλά και στις υποδομές που έχει ανάγκη η Αττική. Αναφέρομαι στα έργα του Τραμ στον Πειραιά, της ολοκλήρωσης του προαστιακού Αθήνας – Πειραιά και στην ολοκλήρωση των έργων στο Θριάσιο που καθυστερούν υπερβολικά. Έχουν δε πλήρως εγκαταλειφθεί οι επεκτάσεις της Αττικής Οδού, ο προαστιακός σε Λαύριο-Ραφήνα, η οδός Ελευσίνα – Θήβα – Υλίκη, η αναβάθμιση της εθνικής οδού στον Κηφισό.

Εμείς ως Περιφέρεια, στα έργα που έχουμε δυνατότητα εμπλοκής, θα τα προωθήσουμε. Τα στερεά και υγρά απόβλητα. Επίσης θα εντάξουμε στο ΠΕΠ νέα μεγάλα έργα στο παραλιακό μέτωπο και στο λιμάνι του Πειραιά. Τονίζω όμως και πάλι το πόσο ασφυκτικά είναι τα χρονικά περιθώρια.

2) Τη διασφάλιση συνεκτικότητας υποδομών μεταφορών, ενεργειακά δίκτυα, αναδιάρθρωση της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, απλοποίηση επιχειρηματικού και βελτίωση επενδυτικού περιβάλλοντος.

3)Την Αστική αναζωογόνηση περιφερειακών αστικών πόλων (και μέσω εργαλείων όπως JESSICA) και δρομολόγηση αναβάθμισης του ιστορικού εμπορικού κέντρου της Αθήνας.

4)Την Εστίαση στην τουριστική ανάπτυξη, δεδομένου ότι ο τουρισμός μπορεί να παράγει άμεσα νέες θέσεις εργασίας, της τάξης του 2,5% ετησίως.

Κανονικοποίηση τουριστικών αφίξεων, μέσα από αξιοποίηση του αστικού τουρισμού και των ολιγοήμερων city-breaks. Αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών θαλασσίου τουρισμού και η δημιουργία νέων στοχευμένων τουριστικών λιμένων. Διαχείριση των επισκεπτών των κρουαζιεροπλοίων και οργανωμένη διεκπεραίωσή τους στο ιστορικό κέντρο.

Τα Αδύνατα Σημεία εντοπίζονται στα εξής:

Φορολογική αστάθεια, έλλειψη ρευστότητας, ανάγκη για αντικειμενικές διαδικασίες αδειοδότησης (μια στάσης), γραφειοκρατική και εσωστρεφής διοργάνωση του εξαγωγικού διοικητικού μηχανισμού, προβλήματα διόγκωσης της ανεργίας και εμφάνισης φαινομένων κοινωνικού διαχωρισμού, υποβάθμιση του παραδοσιακού εμπορικού κέντρου της Αθήνας

Οι ευκαιρίες ταυτίζονται με την άμεση αξιοποίηση των μεγάλων ακινήτων του Δημοσίου στην Αττική, τουριστικών ακινήτων με έμφαση στο παραλιακό μέτωπο της Περιφέρειας, αξιοποίηση των Λιμανιών κ.λπ

Οι Απειλές που αντιμετωπίζουμε είναι:

Η Συμπερίληψη της Περιφέρειας Αττικής στις «πιο αναπτυγμένες» Περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΑΕΠ >90%), χωρίς προβλέψεις έως τώρα στον Κανονισμό για «δίκτυ ασφαλείας», άρα σημαντικά μειωμένοι πόροι τη νέα περίοδο.

Η Περιφέρεια Αττικής έχει μια σημαντική ιδιαιτερότητα. Ενώ συγκαταλέγεται λόγω πληθυσμιακού μεγέθους στις μεγαλύτερες Ευρωπαϊκές Μητροπόλεις

υπολείπεται πλέον σημαντικά από την πλειονότητα αυτών σε όρους κατά κεφαλήν ΑΕΠ και υπερβαίνει όλες αναφορικά με την ανεργία.

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια της κρίσης έχει απολέσει με βάση τους μετρίότερους υπολογισμούς πάνω από το 30% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ ενώ η ανεργία έχει υπερβεί το 25%.

Το νέο πλαίσιο των κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2014 – 2020 που με βάση τα στατιστικά στοιχεία του 2008 -2009 κατατάσσει την Περιφέρεια στις ανεπτυγμένες περιφέρειες, υποχρεώνει το 50% των πόρων να δοθεί για δράσεις Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Τι θα χρηματοδοτήσουμε από το ΕΚΤ όταν το μόνο άμεσο και χρηστικό είναι τα συστήματα και οι κοινωνικές – προνοιακές δομές που τόσο έχουμε ανάγκη?

Ο νέος Κανονισμός θέτει ως βασική προτεραιότητα την υλοποίηση επενδύσεων σε συγκριμένους τομείς ενώ θέτει σε δεύτερη μοίρα η δεν θεωρεί σχεδόν καθόλου ως επιλέξιμες τις παρεμβάσεις για την βελτίωση των υποδομών και αναφέρομαι στα μέσα μαζικής μεταφοράς και στις υποδομές περιβάλλοντος.

Μα δυστυχώς η Αττική εξακολουθεί να πονάει σε αυτούς τους τομείς.

Η έμφαση θα δοθεί στην προώθηση της καινοτομίας. Το ερώτημα είναι σε ποιά παραγωγική βάση θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την καινοτομία . Εάν δείτε τα στοιχεία που αφορούν την κατανομή ερευνητικών υποδομών αλλά και Πανεπιστημίων η Αττική έχει προεξέχουσα θέση. Όλα τα χρόνια θέταμε σαν στόχο την αύξηση του ποσοστού των δαπανών για έρευνα και τεχνολογία και μιλάμε σε καλές εποχές με το ΑΕΠ να αυξάνει κατά 4% και 5% ετησίως και δεν το πετύχαμε ως χώρα. Θα το πετύχουμε τώρα που οι μεγάλες επιχειρήσεις που κατά βάση είναι αυτές που μπορούν να επενδύσουν σε Έρευνα και Τεχνολογία φεύγουν?

Πολύ φοβάμαι ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσπαθεί να φτιάξει ένα κοστούμι μέσα στο οποίο θα χωράνε οι βιομηχανικά και οικονομικά προηγμένες περιφέρειες του Βορρά.

Δεν μπορεί με τα δεδομένα προ κρίσης να σχεδιάζουμε προγράμματα που με δεδομένη την δημοσιονομική κατάσταση της χώρας θα είναι τα μόνα εργαλεία για να βγούμε από την κρίση.

Νομίζω ότι όπως είναι σήμερα η κατάσταση η Αττική μπορεί να βασισθεί βραχυπρόθεσμα μόνο στην ανάπτυξη του τουρισμού και στην εκμετάλλευση της γεωγραφικής της θέσης στο παγκόσμιο σύστημα μεταφορών.

Σίγουρα θα απαιτηθούν ξένες επενδύσεις αλλά δεν μπορεί δίπλα στο αρνητικό περιβάλλον που υπάρχει για την χώρα να προστίθενται και οι εμπλοκές με την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η νέα αυτή μόδα που έχει ανοίξει που θα πρέπει το σύνολο σχεδόν των παρεμβάσεων σε υποδομές που υποτίθεται δημιουργούν έσοδα να λαμβάνει την γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού (υπόθεση Leipzig – Halle), δημιουργεί επιπρόσθετες δυσκολίες και σημαντικές καθυστερήσεις.

Κάνω έκκληση να δει το θέμα της χρηματοδότησης της Αττικής ξανά η Επιτροπή γιατί πολύ φοβάμαι ότι αν παραμείνουν οι προβλέψεις του κανονισμού για την επόμενη περίοδο δεν θα μιλάμε για ΠΕΠ Αττικής αλλά για την χρηματοδότηση ενός η δύο το πολύ έργων.

Ο Σχεδιασμός πραγματοποιείται σε αντίξοο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον με υποτίμηση από το νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο της έντασης και της επιμονής της οικονομικής κρίσης, συνολικά στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στις Χώρες-Μέλη με οξεία δημοσιονομική κρίση

Η Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας θα επιτευχθεί με τις ακόλουθες δράσεις:

1)Οι ενισχύσεις προς τις ΜΜΕ προτείνεται να είναι στοχευμένες και να προάγουν την καινοτομία, την αριστεία και την εξωστρέφεια. Οι άμεσες ενισχύσεις μπορεί να αποτελούν ένα «menu» επιχειρηματικών επιλογών

(επενδύσεις, ρευστότητα, τεχνολογική καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη κ.λπ.) σε ένα μόνιμου χαρακτήρα χρηματοδοτικό περιβάλλον και, όχι μέσω ημερολογιακά προσδιορισμένων «Προσκλήσεων». Οι όροι των χρηματοδοτήσεων πρέπει να γίνουν ευέλικτοι, να αναδεικνύουν το δυναμισμό των ΜΜΕ, να είναι κατανοητοί και, κυρίως, αποτελεσματικοί και αξιοποιήσιμοι (εστίαση στα αποτελέσματα).

2)Τα εργαλεία των ενισχύσεων μπορούν να αξιοποιηθούν και στην αντιμετώπιση της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας, σε πιλοτικό όμως βαθμό, ως ένα εφελτήριο αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της κρίσης, σε μια ευρεία κλίμακα εν δυνάμει «Δικαιούχων» (νέων επιχειρηματιών).

3)Κρίσιμο Στρατηγικό Στόχο της Αιρετής Περιφέρειας Αττικής για τη νέα Προγραμματική Περίοδο αποτελεί η μόχλευση κεφαλαίων, η αξιοποίηση χρηματοδοτικών μέσων και η προσέλκυση επενδύσεων, με αξιοποίηση των πόρων του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου (ΚΣΠ) 2014-2020 και, ειδικότερα, του «Συμβολαίου Συνεργασίας» (Σ.Σ.) που θα αντικαταστήσει το ΕΣΠΑ.

4)Αξιοποίηση και επέκταση της λειτουργικότητας των συστημάτων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης

5)Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων στον κλάδο της πληροφορικής

6)Πρωώθηση καινοτόμων λύσεων με την εφαρμογή της πληροφορικής, για τη βέλτιστη εκμετάλλευση του τουριστικού προϊόντος και του πολιτιστικού αποθέματος της Περιφέρειας

Στόχος και Επιδίωξη της Αιρετής Περιφέρειας Αττικής είναι να αξιοποιήσει στο μέγιστο βαθμό τα κονδύλια από την Ε.Ε. αρκεί η κεντρική διοίκηση να μη βάζει προσκόμματα στη λειτουργία της. Η αρωγή σας σε αυτόν τον τομέα μπορεί να είναι πολύτιμη κ. Χαν».